

Meeqqat Ikiortigit

Periusissiaq
2017 - 21

Assi: Dorrit Hermann / Red Barnet

Meeqqat Ikiortigit

Red Barnet Kalaallit Nunaat

Imaneq 41
3900 Nuuk
Kalaallit Nunaat

Oqarasuaat +299 56 34 06
Mail info@redbarnet.gl
www.redbarnet.gl

Imai

0. Siulequt	03
1. Aallaqqaasiut	04
2. Anguniakkat, suliassat aamma pingaartitat	05
2.1 Anguniagaq aamma suliassat	05
2.2 Pingaartitat	05
3. Allannguissamik takorluugaq	06
4. Sullinniakkat	07
5. 2027-mut angorusutat	07
6. Pingaarnersiulluni tulleriaarineq 2017-2021	08
6.1 Suliniut "Meeqqat tamarmik angerlarsimaffeqartussaatitaapput"	08
6.2 Suliniut Chatpaaralugu	08
6.3 Aaqqissuussaanikkut ineriartortitsineq	09
7. Aallarnisaataasumik suliaqartarneq	10
8. Aningaasaqarnikkut anguniakkat aamma suliassat	11
Naalagaaffiit Peqatigiit meeqqat pillugit isumaqatigiissutaat	12

O

■ Siulequt

Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu amerlasuut angujumallugit, meeqqat atugaat Kalaallit Nunaannit aallaaveqartumik oqaluuseriumallugit aamma Kalaallit Nunaanni najukkanit aallaaveqartitsineq kiisalu kajumissutsimik suli-aqartarneq siuarsarumallugu Meeqqat Ikiortigit - Red Barnet Kalaallit Nunaat ulloq 3. decembari 2013 pilersinneqarpoq.

Meeqqat Ikiortigit Periusissiaq 2017-2021-mi suliassa qarfinnik pingaarnernik suli-aqarfigisassatsinnik aamma suliniuteqarfigisassatsinnik saqqummiussiffiu-voq, taamalu peqatigiiffiup ukiuni tulliuuttuni sisamani sulinermini tunngavissai pilersinneqarlutik. Periusissiaq pissusissamisoortumik Red Barnet Internationalip pingaarnertut suliassaanik aamma angorusutaanik tunngaveqarpoq, kisiannili uagut nammineq peqatigiiffipput aamma Kalaallit Nunaanni najukkani atugas-sarititaasut aallaavigineqarlutik.

Peqatigiiffiup 2013-imi aallartinneqareernerata kingorna siulersuisut nutaarluinnaat atuutilernikuupput. Taamaattumik uagutsinnut pingaartuuvoq maani Kalaallit Nunaanni sulinita tunngavissaanik nutaamik suli-aqassalluta, Meeqqat Ikiortigit ataanni suliassatut pingaartutut isigisatsinnik aallussiffiusumik. Kalaallit Nunaata meerartaasa sullinneqarneranni eqeersimaarluta sulisinnaasagutta suliniutivut salliuttillugit sulisariaqarpugut, aammalu meeqqanut pitsaasumik kinguneqassasoq isumaqaraangatta akuliuttarluta.

Inuiaqatigiinni ullumikkut unammilligassat pillugit, aamma taakku meeqqat atugaannut peroriartornerannullu sunniuteqartarnerat pillugit oqariartuuteqar-nissamik periarfissaqarnissarput pingaartipparput. Meeqqat pitsaanerpaamik pe-riarfissaqarnissaat tunngavigalugu ingerlatsiviit suli-aqartullu akornanni tamak-kiisuumik isiginnilluni aaqqiissutissanik pilersitserusuppugut.

Atuarluarina!

Inussiarnersumik inuullaqqusillunga

Cecilie Rudbeck,
Meeqqat Ikiortigit siulersuisuunerini siulittaasoq

1 ■ Aallaqqaasiut

Meeqqat Ikiortigit Red Barnet Danmarkip ataani peqatigiiffittut 2013-imi decembarimi pilersinneqarpoq, taamaattumillu aamma Red Barnet Danmarkip periusissiaanut uiggiussamik sulilluni. Red Barnet Danmarkip periusissiatigut Meeqqat Ikiortigit sulinerat pingaarnertut tunngavissinneqarpoq, ilutigitillugulu Meeqqat Ikiortigit nammineq periusissiaa Kalaallit Nunaanni tamarmi atukkanut naleqqussarneqarluni, soorlu inatsisinut tunngatillugu, meeqqat inooqataanikut atugaannut tunngatillugu aamma tunissuteqartartunut attaveqarnermut tunngatillugu. Taamaattumik periusissiaq una Red Barnet Danmarkip aamma Meeqqat Ikiortigit sulinerisa iluanni ataatsimoorussanik, aamma Meeqqat Ikiortigit nammineq aningaasaqarnikkut anguniagaanik, pingaarnersiuneranik aamma Kalaallit Nunaanni aqqissuussaaniikkut tunniussinnaasaanik imaqqarpoq.

2

■ Anguniakkat, suliassat aamma pingaartitat

Immikkoortumi uani Red Barnet Danmarkip anguniagai suliassaalu aallaavigineqarput, aammalu Meeqqat Ikiortigit Red Barnet Danmarkillu sulineranni qanimut attuumassuteqarneq ersersinneqarluni.

2.1 Anguniagaq aamma suliassat

Anguniagaq

Anguniagaraarput Kalaallit Nunaanni meeqqat tamarluinnarmik peqataanisaminnut, aniguinissaminnut, ineriartornissaminnut aamma illersorneqarnissaminnut pisinnaatitaaffisa piviusunnagortinneqarsimanissaasa tapertaaffiginissaat.

Suliassat

Suliassaraarput meeqqanut aarlerinartorsiortunut erngertumik aamma ingerlaavartumik iluaqusiinissap qulakkeernissaa, kiisalu Kalaallit Nunaanni meeqqanut tamanut pitsaanagerusumik atugaqassaqartitsilernissaq aamma pitsaasumik allannguinnissaq anguniassallugu.

2.2 Pingaartitat

Saqqumilaarneq

Meeqqat piginnaatitaaffii siuarsarniarlugit nuna tamakkerlugu aamma sumiiffikkaartumik saqqumilaarluta sulissaagut. Saqqumilaarneq periarfissat assigiinngitsut aqqutigalugit pilersinneqassaaq, taamaalilluta inuiaqatigiinni oqallinnermi pingaarutilimmik inissisimalluta peqataas-salluta.

Akisussaassuseqarneq

Sulinitinni nammineq inuttut akisussaaffimmik tigusissaagut, aammalu inersimasunut meeqqamut akisussaaffeqartunut, tassunga ilanngullugit angajoqqaanut, suliassaqrarfiup iluani suliqaartunut aamma kajumissutsiminnik suleqataasunut akisussaaffeqarnerunissamik kaammattuissalluta.

Iliuuseqarneq

Suliniutivut aamma aallarnisaataasumik suliavut aqqutigalugit meeqqamut iluaqutaasussamik iliuuseqassaagut. Meeqqap atugai pillugit isornartorsiugaangatta tamatigut atorluarneqarsinnaasunik siunnersuuteqartassaagut.

Suleqatigiinneq

Innuttaasut, kajumissutsiminnik suleqataasut aamma pisortat ataatsimoornerisigut ataasimoorluta meeqqamut pitsaannerpaajusussamik angusaqassaagut. Assigiinngissitaarneq aamma suliassaqarfinnik assigiinngitsunik ilisimasaqarneq nakuussutaavoq.

Innarligassaannngissuseq

Meeqqamut pitsaanagerusussaaq, aamma ileqqorissaarnikkut malittarisassat qafasinnerpaat eqqarsaatigalugit tamatigut sulisassaagut. Iliuutsitsivut oqaatsivullu imminnut ataqatigiittuaannarput.

3

■ Allanguinissamik takorluugaq

**Ima
iliorusup-
pugut**

**Kajumissutsimik sulerusussuseqarner-
mik pingaartitsinissaq aamma najuk-
kanit aallaaveqalersitsinissaq**

**Najukkani suliniaqatigiiffiit, suliffeqarfiit, kom-
munit aamma innuttaasut suleqatiginerisigut**

**Aallarnisaataasumik sulinerup
nakussassarneqarnissaa**

**Meeqqat isumaannik pisinnaatitaaffinillu
qulakkeerinniarluni politikikkut**

**Nuna tamakkerlugu
angusaqarnissaq**

**Erngertumik aamma ingerlaavartumik
Kalaallit Nunaanni meeqqanut pitsaa-
sumik allanguinissamik qulakkeerin-
nittussamik suleriaatsimik pitsaasumik
siammarterineq, sunniuteqarluartunik
neqerooruteqarneq aamma politikikkut
ingerlatsinerit sunniuteqarfiginissaat.**

**Nutaaliortuullunilu tamakkiisumik
isiginnessinnaassuseqarnissaq**

**Pisariaqartitsiffiusuni neqeroorutinik nutaa-
nik ineriartortitsillunilu atuutilersitsinissaq**

4 ■ Sullinniakkat

Kalaallit Nunaanni meeqqat 0-17-it¹ akornanni ukiullit 13.885-inik amerlassuseqarput, taakkunanga amerlangaatsiartut atugarliortuullutik. Siusinnerusukkut Ilaqutariinnermut Peqqissutsimullu Naalackersuisoqarfusimasup, SFI peqatigalugu, misissuineq "Meeqqat Kalaallit Nunaanni" 2008-mi ingerlappaa. Misisuinermit takutinneqarpoq Kalaallit Nunaanni meeqqat, 0-14-it akornanni ukiullit, pingajorarterutaat annertuunik ajornartorsiuteqartuusut. Ajornartorsiutinut taakkununga ilaapput piitsuussuseq, kinguaassiuutitigut kannguttaatsuliorfigininnerit, nakuuserneq, atornerluineq aamma nalinginnaasumik atugarliorneq.²

Meeqqat Ikiortigit anguniagaat tassaavoq meeqqat Kalaallit Nunaanniittut nakussassarneqarnissaat, atugarissaarnerisa ineriartornerisalu siuarsarneqarnissaat immikkut pingaartillugu.

5 ■ 2027-mut angorusutat

Meeqqat Ikiortigit suliniaqatigiiffimmu ukiuni tulliuuttuni qulini angorusutaanut atatillugu aaqqissuussaannikkut anguniakkat annertuut aqqutigalugit tikkuunneqarpoq. Taakku Meeqqat Ikiortigit nuna tamakkerlugu aallaaveqarnissamik aamma suliniaqatigiiffittut aalaakkaasumik ingerlanissamik kissaateqarneranit aallaaveqarput, Kalaallit Nunaanni meeqqanut tunngasuni suliniutit ataavartumik ingerlanneqarnissaannik pisariaqartitsinermik matussusiinnaasumik. Ukiut qulit qaangiuppata Meeqqat Ikiortigit makkuninnga peqassaaq:

- » Allatseqarfik eqeersimaartuq aamma imminut ingerlattoq
- » Nuna tamakkerlugu kajumissutsimik suleqataaneq
- » Kalaallit Nunaanni illoqarfinni arlalinni sammisaqartitsisarnermik ingerlatsinerit aqqutigalugit aalajangersimasumik suleqatigiinnikkut Kalaallit Nunaanni sumiiffinni arlalinni najukkamit aallaaveqarneq (avannaanut, kujataanut, kangianut kitaanullu agguataarsimasut - Tasiilaq, Uummannaq, Qaqortoq, Sisimiut aamma Nuuk)
- » Inuiaqatigiinni oqallinnermi peqataaneq pingaarutilik

¹ Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik, Kalaallit Nunaanni innuttaasut 2017, 7. marts 2017, uani takuneqarsinnaasoq: www.stat.gl/dialog/topmain.asp?lang=da&sc=BE

² Else Christensen, Lise G. Kristensen aamma Siddhartha Baviskar, "Meeqqat Kalaallit Nunaanni, meeqqat 0-iniit 14-inut ukiullit ilaqutariillu atugarissaarnerannik misissuineq", SFI, 2008.

6

■ Pingaarnersiulluni tulleriaarineq 2017-2021

Pingaarnertitatut salliutitat pingasut taakku takutippaat aningaasannaniarnerup, attaveqaqatigiinnerup aamma aqqissuussaannerup iluini sutigut Meeqqat Ikiortigit nukissaminik isumalluutiminillu pingaarnertitsiniarnerisooq. Meeqqat Ikiortigit Kalaallit Nunaanni meeqqat nakussassarneqarnissaannik, immikkut meeqqat atugarissaarnissaat aamma ineriartornissaat pingaartillugit, pingaarnertut anguniagai tunngavigalugu tulliuuttumi taaneqartut pingasut salliutinneqassapput:

6.1. Suliniut "Meeqqat tamarmik angerlarsimaffeqartussaataapput"³

Meeqqanut angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasunut, taakkulu angajoqqaavinut aamma angajoqqaarsiaannut immikkut ittumik tulluarsakkamillu ingerlatsinermik Meeqqat Ikiortigit ineriartortitsillunilu angujuminarsaassaaq. Angajoqqaat piginnaangorsarneqarnissaannik sulinissamut isumalluutitta ator-nissaat aallutissavarput, aamma meeqqanut, angajoqqaavinut angajoqqaarsiaannullu ataatsimoorussamik sammisaqartsisarnerit angujuminarsartassallugit. Sulineq tamakkiisumik isiginnilluni tulliuuttumi taaneqartunik anguniagaqarfiusaaq:

- Kommunit aamma inuiaqatigiit akornanni sunniivigeqatigiinnermik pilersitsisoqassaaq
- Meeqqat, aamma meeqqanik qanimut isumaginnittut atuuffimmini taperser-sorneqassapput, taamaaliornikkullu meeqqanut ataasiakkaanut tunngatillugu tamakkiisumik isiginnilluni suliaqarnissaq qulakkeerneqassalluni

6.2. Suliniut Chatpaaralugu⁴

Meeqqat nunarsuarmioqataanermi ataatsimoornermut, aamma aqqiissutinik digitaliusunik peqataallutillu atuisinnaanerat Meeqqat Ikiortigit pitsanngorsarusuppaa. Tamanna tunngavigalugu Meeqqat Ikiortigit isumalluutiminik atuis-saaq, meeqqat internettimik aamma oqarasuaammik angallattakkamik atuiner-mi ileqqut pillugit paasissutissanik pissarsisinnaanerisa ilisimasaqalernissaasalu pitsanngorsarnissaat anguniarlugu, danskit nittartagaata 'Sikker Chat'ip kalaal-lisuuani pilersitsinikkut.

6.3. Aaqqissuusaanikkut ineriartortitsineq⁵

Aaqqissuusaanikkut suliassaqarfiit pingasut tulliuuttumi taaneqartut ineriartortinnissaat Meeqqat Ikiortigit salliutikkusuppai:

» **Takoqqusaarineq aamma Attaveqaqatigiinneq**

Meeqqat Ikiortigit inissisimaffiat inuiaqatigiinni kalaallini saqquminerulersinneqassaaq, attaveqaqatigiinnikkut periusissiaq aamma takoqqusaarineq ersarissoq aqqutigalugit, imalu iliussalluta:

- Takoqqusaarinerit ineriartortillugit - ullorsionernut immikkut ittunut atatilugu, soorlu Meeqqat Ulluanni aamma Meeqqat pillugit isumaqatigiissutip ukiuata nalliussineqarnerani – taamaaliornikkullu sammisat aalajangersimasut sammineqalersillugillu ilisimaneqarnerput annertunerulersillugu.
- Nittartakkani inuit attaveqaqatitiittarfiisigut aamma nittartakkakut suliaata pitsanngorsarnerisigut, suliffeqarfiit aamma inuit ataasiakkaat anguneqarnissaat immikkut pingaartillugu.
- Suliniutitta iluaqutaanerat sunniutaallu uppersarlugit - pingaarnertitatta annertunerusumik aallunnerisigut oqaluttuat piviusut assersuutitut atornerarnerisa annertusinerisigut.

» **Najukkanit aallaaveqalersitsineq**

Meeqqat Ikiortigit sulinera, peqatigiiffik Nuummiittoq aqqutigalugu aamma Kalaallit Nunaanni illoqarfinni allani marlunni sammisassaqaqtitsinerit namminneq ingerlanneqartut suleqatigiissutigineqarnerisigut, aallaaveqalersinneqassaaq. Imalu iliorusuppugut:

- Kommunenik, suliniaqatigiiffinnik aamma inunnik ataasiakkaanik suleqatsarsiorneq, suleqateqalernerq aamma suleqateqarnerq aallunneqassapput, Meeqqat Ikiortigit sullinniagaatut anguniakkanut isumaqarluartumik sammisartaqtitsisarnissat anguniarlugit

» **Kajumissutsimik suliniarneq**

Meeqqat Ikiortigit meeqqanik, aamma taakku pillugit kajumissutsimik suliaqarnera annertusarneqarlunilu nakussassarneqassaaq. Imalu iliorusuppugut:

- Kajumissutsimik sulinermi suleqataasussanik pissarsiniarnermik, ilinniartitsinermik aamma pitsaassutsimik qulakkeerinninnermik aaqqissuussamik sulissaagut
- Kajumissutsiminnik suleqataasut tigummiinnarnissaat anguniarlugit kajumissutsimik sulineq ataqaqatigiissarneqarlunilu aaqqissuunneqassaaq

⁵ Ineriartortitsineritut - aamma attaveqaqatigiinnermut periusissiamik suliaqartoqassaaq

Assi: Helle Kjærsgaard / Red Barnet

7 ■ Aallarnisaataasumik suliaqartarneq

Aallarnisaataasumik suliaqartarnerup annertusineratigut suliaqarfigineratigullu meeqqat atugaasa pitsanngorsarneqarnissaannik aamma pisinnaatitaaffisa nakussassarneqarnissaannik pisariaqartitsinerup aallunneqarnerulernissaa Meeqqat Ikiortigit suliarissavaa. Anguniagaraarput politikikkut inooqataanik-kullu suliat ingerlanneqartarneranni sunniuteqaqataanissarput, taamalillutalu ataatsimoorluni iliuseqarnissaq aallartitsinissarlu pilersillugit, ima iliornikkut:

- » Meeqqanut tunngasunik tamanut ammasumik oqallinnermi peqataanikkut
- » Pisortat namminersortullu akornanni suleqatigiinnermik peqatigiinnermillu pilersitsinikkut
- » Inuiaqatigiinni oqallinnermi peqataalluarnikkut

8

■ Aningaasaqarnikkut anguniakkat aamma suliassat

Meeqqat Ikiortigit maannakkuugallartoq isertitsissutaasussanik suliaqanngilaq. Meeqqat Ikiortigit ingerlatsinermut atugassa atugassaapput, tapiissutitigit aningaasaliissutinut qinnuteqaatigineqarsimasut. Ingerlatsinermut atugassat ilamininngui ilaasortaannermut akiliutaapput. Tamatumani saniatigit Meeqqat Ikiortigit aningaasaqarnerat suliniutinut aningaasaliissutitigit ingerlanneqarpoq, 2015-imi nuna tamakkerlugu katersuiniarnermit aamma aningaasaateqarfinit qinnuteqarnikkut pissarsiarineqarsimasunik.

Tamanna tunngavigalugu ukiuni tulluuttuni sisamani aningaasaqarnikkut pingaarnersiuneq pingaarnertut tassaavoq siunissaq ungasinnerusoq isigalugu aamma attanneqarsinnaasumik aningaasaqarnikkut qulakkeerinninnissaq, allatseqarfimmik pilersitsinissamik aamma peqatigiiffiup sammisaqartitsinerinik amerlanerulersitsinermik siunissami periarfissaqalersitsisussamik.

2017-2021-mi aningaasaqarnikkut anguniakkat suliassallu tassaapput:

- » ***Aningaasanik tigorianaannarnik amerlanerusunik pissarsinissaq Suliassaq:*** Isertitaqaataasussamik sammisaqartitsisarnerit atuutilersinneqar-nissaannut pilersaarusionerq⁶, tassunga ilanngullugit ingerlaavartumik katersuiniarnerit, suliniaqatigiiffiup ilisarnaataanik ilisarnaatilinnik tammajuit-sussanik tuniniaaneq kiisalu ukiumoortumik katersuiniarluni suliaqarnernik pingaarnertutitsineq.
- » ***Aningaasaateqarfinit aningaasaliissutinik amerlanerusunik qulakkeerinninneq Suliassaq:*** Namminersortut aamma aningaasaateqarfiit⁷ naalagaaffimmit ingerlanneqartut pingaarnertutillugit peqatigiiffiup sammisaqartitsinerinut atatillugu aningaasaliissutissanik amerlanerusunik anginerusunillu pissarsiniarnermik suliap annertusarnissaa.

⁶ Isertitaqaataasussamik sammisaqartitsisarinnissaq pillugu pilersaarummik suliaqartoqassaaq

⁷ Aningaasannanniartarneq pillugu pilersaarummik suliaqartoqassaaq

Meeqqat Ikiortigit sulinerat Naalagaaffit Peqatigiit

Meeqqat pillugit Isumaqatigiissutaannik, 54-inik immikkoortoqartumik, tunngaveqarpoq:

Artikeli 1

Meeraanerup nassuiarneqarnera: 18-it inorlugit ukiullit meeraapput, inersimasunut ilaatitaalernissamut ukiussarititaasut appasinerunissaat nunap inatsisaatigut aalajangersarneqarsimanngippat.

Artikeli 2

Naligiissitaaneq aamma immikkoortinneqarnissamut illersugaaneq: Pisinnaatitaaffit meeqqanut tamanut, minitaasoqarani, atuupput. Meeqqat immikkoortitaanernut qanorluunniit ittunut tamanut nunagisanit illersorneqassapput.

Artikeli 3

Meeqqap soqutigisaanik qulakkeerinnineq: Aalajangiisoqassatillugu inuiatigitiit meeqqamut pitsaanerussamik qulakkeerinnissapput. Naalagaaffik meeqqamut illersuisumik immikkut malittarisassanik aalajangersaanissaminut pissaaffeqarpoq.

Artikeli 4

Isumaqatigiissutip siunertaanik eqqortitsinissaq: Isumaqatigiissutip oqaasertaanik aamma siunertaanik Naalagaaffiup pissaaffeqarnera, tassunga ilanngullugu inatsisunik pisariaqartinneqartunik naam-massininnissaq.

Artikeli 5

Angajoqqaat akisussaaffiat: Angajoqqaat meeqqap piginnaasaanut aamma ineriartornissamut periarfissaanik naleqqunnerpaamik ilitersuinissamik akisussaaffeqarnerat nunagisat ataqqissavaat.

Artikeli 6

Inuunissamut pisinnaatitaaffik: Meeqqap inuunissamut pisinnaatitaaffia, aamma meeqqap inuuginnarnissaanut ineriartornissaanullu qulakkeerinnissamik Naalagaaffiup pissaaffeqarnera.

Artikeli 7

Ateq aamma inuiaassuseq: Meeqqap inunngornerminit ateqarnissamik inuiaassuseqarnissamillu pisinnaatitaaffia.

Artikeli 8

Kinaassutsip illersorneqarnera: Meeqqap kinaassusiata illersornissaanut, pisariaqassappallu kinaassutsimut tunngaviata pilerseqqinnissaanut Naalagaaffiup pissaaffeqarnera (ateq, inuiaassuseq aamma ilaqutariittut atasuteqarneq).

Artikeli 9

Angajoqqaat meeqqamik sernissuinerat: Meeqqap angajoqqaaminik najugaqateqarnissamik pisinnaatitaaffia, tamanna meeqqap pisariaqartitaanut akerliusutut nalilerneqarsimanngippat. Meeqqap angajoqqaani illugiissillugit attaveqarfigiinnarnissaannut pisinnaatitaaffia, taakku arlaat imaluunniit tamaasa avissaaqagunigit. Attaveqarnermik taamaattumik pilersitseqqinnissamik Naalagaaffiup pissaaffeqarnera, avissaarsimaneq Naalagaaffiup suliniuteqarneratigut pisumik pissauteqarpat.

Artikeli 10

Ilaqutariinnik ataatsimuulersitseqqinneq: Meeqqap aamma angajoqqaavisa nuna sunaluunniit kiffaanngissuseqarlutik qimassinnaaneranut pisinnaatitaaffiat, aamma nammineq nunaminnut imaluunniit nunamut allamut aallarsinnaaneq, angajoqqaatut-meeqqatut ataatsimuuleqqinnissaq imaluunniit attaveqarnerup pilerseqqinnissaa siunertarlugu.

Artikeli 11

Aallarussaaneq aamma tigummineqarneq: Meeqqat angajoqqaaminnit imaluunniit inummit allamit nunanut allanut aallarunneqarnissaasa pingitsoortinnissaanik aamma pisariaqarpat allanngortinnissaanik Naalagaaffiup pissaaffeqarnera.

Artikeli 12

Isummanik oqaatiginnissamut pisinnaatitaaffik: Meeqqap isummaminik oqaatiginnissaminut pisinnaatitaaffia, aamma isummap taassuma meeqqap ukiuinut inersimasusianullu naleqquttumik ataqqineqarnissaanik pisinnaatitaaffia.

Artikeli 13

Isummersinnaatitaaneq aamma paasissutissanik pissarsinnaatitaaneq: Meeqqap misigissutsiminik aamma isummaminik oqaatiginnissinnaatitaanera, tamanna allat pisinnaatitaaffinik, naalagaaffiup isumannaatsuunissaanik imaluunniit eqqissimatitsinissamik unioqqutitsisuunngippat. Meeqqap paasissutissanik ujartuinissamik, tunineqarnissamik aamma ingerlatitseqqinnissamik pisinnaatitaaffia.

Artikeli 14

Eqqarsateqarnissamut, isumaqarnissamut aamma upperisaqarnissamut kiffaanngissuseqarneq: Meeqqap upperisaminik nammineq aalajangiisnaallunilu atuinissamik pisinnaatitaaffia. Upperisamut tassunga ilinniartitsinissamik Naalagaaffiup ataqqinnissamik pissaaffia.

Artikeli 15**Peqatigiiffilerinissamat kiffaanngissuseqarnek:**

Meeqqap peqatigiiffimmut ilaasortaalluniluunniit peqatigiiffimik aallartitseqataanissaminut pisinnaatitaaffia, tamanna allat pisinnaatitaaffinik, imaluunniit nunat aamma tamat eqqarsaati-galugit unioqqutitsisuunngippat.

Artikeli 16**Namineq inuuneqarnissap illersorneqarnera:**

Meeqqap namineq inuunera-nut sukkulluunniit imaluunniit unioqqutitsisumik akuleruffigine-qannginnissamat illersorneqarnis-samik pisinnaatitaaffia, tassunga ilanngullugu allakkanik isertuus-sinnaaneq.

Artikeli 17**Tusagassiuutit atuuffiat:**

Nunagisami aamma nunanit tamalaanit tusarfinnit siammasis-sunit meeqqap paasissutissanik pissarsinnaanissaanut Naalagaaf-fiup qulakkeerinninnissamik pissaaffeqarnera.

Artikeli 18**Meeqqanik perorsaaneq:**

Meeqqap angajoqqavisa ima-luunniit angajoqqaatut akisus-saasuutitaasut meeqqap peror-sarneqarneranik pingaarnertut akisussaasunerannik Naalagaaffi-up qulakkeerinninnissamik pissaaffeqarnera. Suliassap tamatumaa suliarinissaanut Naalagaaffiup ilitsersuineramik aamma ikiuunnis-samik pissaaffeqarnera.

Artikeli 19**Naalliutsinneqarnissamat illersorneqarnek:**

Meeqqap angajoqqaanit imaluunniit allanit naalliutsinneqarnernut sunulluunniit illersorneqarnissaa-nik Naalagaaffiup pissaaffeqar-nera, aamma naalliutsitsinernut sunulluunniit pinaveersaartitsi-nissaq, pisimappallu tamatuma kingunerluutaanik ikiuinissaq.

Artikeli 20**Meeqqat angajoqqaanngitsut:**

Meeqqat angajoqqaaminnik ila-quttaminnillu annaasaqarsimasut immikkut illersorneqarnissaannik Naalagaaffiup pissaaffeqarnera, aamma allatut iliorluni isuma-gineqarnissaannik imaluunniit meeravissianngortinneqarsinnaa-nerinik qulakkeerinninnissaq.

Artikeli 21**Meeravissianngortitsineq:**

Meeravissianngortitsineq meeq-qamut aatsaat pitsaanerusus-saappat pisinnaatitsinissamik Naalagaaffiup qulakkeerinninnis-samik pissaaffeqarnera.

Artikeli 22**Meeqqat qimaasut:**

Meeqqat qimaasut, imaluunniit qimaasutut isigineqarnissamik qinnuteqartut immikkut iller-sorneqarnissaannik Naalagaaf-fiup pissaaffeqarnera, aamma meeqqat qimaasut illersorneqar-nissaat ikiorneqarnissaallu pillugit suliniaqatigiiffinnik akisussaasu-sunik suleqateqarnissaq.

Artikeli 23**Meeqqat innarluutillit:**

Meeqqap innarluutillip pitsaa-nerpaamik ikiorneqarnissamik, isumassorneqarnissamik aamma ilitsersorneqarnissamik pisinna-titaaffia, meeqqap sapinngisamik annerpaamik imminut tatiginis-saa aamma imartuumik eqeersi-maartumillu inuneqarnissaanik periarfissaqarnissaa qulakkeer-niarlugu.

Artikeli 24**Peqqissuseq:**

Meeqqap sapinngisamik pitsaa-nerpaamik peqqissuseqarnissamik pisinnaatitaaffeqarnera, aamma pitsaaliuineq salliutillugu peq-qinnissakkut kiffartuussissutinik aamma nakorsamit ikiorneqarnis-samik pisinnaatitaaffeqarnera. Meeqqat toqusarnerisa ikilisin-neqarnissaannik Naalagaaffiup pissaaffeqarnera, aamma ileqqutoqqat malillugit iliuuseqar-tarnerup meeqqamut ajoqusii-sinnaasup atorunnaarsinneqarnis-saanik suliniuteqarnissaq.

Artikeli 25**Meeqqanik ulloq unnuarlu anger-larsimaffimmut inissinneqarsi-masunik aalajangersimasumik nakkutillineq:**

Meeqqanut qitornarsianngor-tinneqarsimasunut imaluunniit ikiorserneqarnissaq siunertaralu-gu inissinneqarsimasunut atukkat pillugit Naalagaaffiup aalajanger-simasumik naliliisarnissamik pissaaffeqarnera.

Artikeli 26**Isumaginninnikkut isumagineqar-sinnaatitaaneq:**

Isumaginninnikkut isumagineqar-sinnaatitaanermik meeqqap ator-luaanissamik pisinnaatitaaffia.

Artikeli 27**Inuuniarnikkut atukkat:**

Meeqqap timikkut, tarnikkut, ileq-qorissaarnikkut aamma anersaak-kut ineriartornissamik qulakkee-rinniffiusumik inuuniarnikkut atukkamigut pisinnaatitaaffeqar-nera. Tamatuma aqqutissiuunnis-saanut angajoqqaat pingaarnertut akisussaaffeqarnerat, aamma Naalagaaffiup ikiuunnissamik pissaaffeqarnera.

Artikeli 28**Atuartitaaneq:**

Meeqqap atuartinneqarnissamik pisinnaatitaaffia, aamma tunnga-viusumik pinngitsoorani aamma akeqanngitsumik atuartitaanissaq qulakkiissallugu Naalagaaffiup pissaaffeqarnera, aamma atuarfiup ileqqutigut piumasarisai inuttut naleqassutsimut naleq-quutuunissaat.

Artikeli 29**Atuartitaanerup siunertaa:**

Meeqqap inuttut kinaassusiata aamma piginnaasaasa ineriartor-tinnissaannut atuartitaanikkut ineriartortitseqataaffigineqarnis-saa inuiaqatigiit qulakkiissallugu akisussaaffeqarnerat, meeraq iner-simasunngoruni eqeersimaartumik inuuneqarnissaanut piareersarlugu, inuit pisinnaatitaaffinik ataq-qinninnera siuarsarlugu aamma meeqqap namineq kulturikkut inuiaassutsikkullu naleqartitaanik ataqqinninneq ineriartortillugu.

